

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY VIII. GIRONA, X D' OCTUBRE DE M.CM.XVII. NVM. LXXIX

ELS QUE MOREN

En Joan Goula

I

A mort a Buenos Aires un gran músic català.

La província gironina està de dol, perquè En Goula era fill il·lustre de Sant Feliu de Guixols.

Aquest eminent músic que l'art líric acaba de perdre, fou sens dubte un dels mellors directors d'orquestra i concertadors d'òpera, que ha produït l'Espanya musical. La extensió de la seva fama conquerida a tot arreu del món,

feia ressaltar sa figura com una de les més prestigioses que regiren les tasques artístiques dels primers coliseus d'Europa durant el darrer quart del segle passat. Més aont el seu geni arrelà profundament per efecte d'aquella misteriosa compenetració que s'estableix a voltes entre un gran músic i un poble que el comprèn, fou a Barcelona. Si el Liceu era aleshores tota una institució per a la ciutat comtal, l'alenada del geni d'En Goula la sagellà amb aitals termes, que no's concebien les brillantíssimes campanyes de la època d'En Gayarre i d'En Massini, sense el foc brau i a l'ensem delicat d'aquella batuta privilegiada.

Si, En Goula era de la fusta noble dels Faccio i dels Mancinelli. Avui tal volta el snobisme nostre que patim, el titllaria d'efectista. En efecte ho era. Mes, ¿podia deixar d'esser-ho de correcta manera un gran intèrprete de la era meyerbana? No fou efectista doncs en el sentit abusiu que avui se dona an aquesta paraula, sinó que ho era perquè sabia arrancar tots els secrets d'una mena d'expressivitat artística que va formar època. I ell pertanyia an aquella època, tan digna de respecte i consistenta com ho pu-

GENÈRAL
SERVEI DE
Biblioteca Pública
de GIRONA

ga esser l'evolutiva a que actualment assistim, després de no haver encare comprés del tot el sistema wagnerià....

S'ha dit amb fonament que Meyerbeer representa el període de transició entre l'italianisme decadent i la revolució wagneriana. El mestre Goula va portar en la filarmònica Barcelona tot el pes directiu d'aquest brillant període tranzitori en que la magna *Sinfonia del Tannhaüser* disputà el terreny a la *Conjura dels punyals* dels Hugonots. Com el mestre Verdi, contemporani seu, En Goula va assolir el mèrit de sapiguer evolucionar amb els temps. I cuidado si aquests caminaren depressa a partir de *La Traviata*. Perquè si bé el fort d'En Goula, seguint lo que dictava la època, fou el repertori de Verdi i Meyerbeer, tan bon punt l'art s'orientà envers Wagner, ell va seguir devotament la marxa dels temps donant-nos a conèixer el *Rienzi*, *El vaixell fantasma*, *Tannhaüser* i fins *Lohengrin*!... No's pot demanar esperit més francament obert al progrés musical. I aleshores era de veure com la fera energia d'aquella batuta que aixecava al públic amb els ballables de *La Gioconda* o la simfonia *Cleopatra*, s'esdevenia tota delicadesa i amor místic al matigar el preludi de *Lohengrin* o la professó dels peregrins del *Tannhaüser*. Es que en materia d'istils, escoles i tendències, En Goula fou un gran eclèctic. Tenia un esperit gran, obert de bat a bat a totes les bones manifestacions de l'art; i aquestes són qualitats indispensables per a un bon director d'orquestra.

Barcelona li és deudora d'un gran període d'il·lustració musical. Amb la mort d'En Obiols i d'En Dalmau se tancà tot un període rossinià. La fogosa joventut del gloriós fill de Sant Feliu de Guixols inaugurarà una nova era del gust musical barceloní, la qual ha estat la justa precursora de les presents conseqüències de l'obra wagneriana. Ell fou l'esbrinador material i actiu d'aquell sistema. En Letamendi i En Marsillac feren l'apostolat des de la càtedra i el llibre; En Goula feu esclatar en l'escena i al concert els exemples fulgurants, arrastrant materialment al públic amb la simfonia del *Tannhaüser* i el preludi del tercer acte del *Lohengrin*. Fou doncs un revelador, un apòstol de bones noves, sobre les quals hi insistirem més endavant.

El poble de Sant Feliu de Guixols, el d'avui, probablement no té consciència de la pèrdua que experimenta l'art espanyol.

Mai com ara pot la crítica imparcial demanar un monument al mèrit que fou, i quals capdals atributs acabarem de condensar en un proper article.

SALVADOR RAURICH

Estudi - Harmonie

Comis Sobrequies

Comptant l'acord a tots els tons segons l'ordre general en harmonie

$X + 10 = \# 6^{\text{a}}$ *augme.*
236 mi Fa
Tons que s'enumeren: Fa, Do, Sol, Re, La, Mi

Handwritten musical notation for the first system, including a treble and bass staff with notes and rests. Includes markings "cresc." and "rit.".

Handwritten musical notation for the second system, including a treble and bass staff with notes and rests. Includes a "hang" marking.

Handwritten musical notation for the third system, including a treble and bass staff with notes and rests. Includes a "rit." marking.

Handwritten musical notation for the fourth system, including a treble and bass staff with notes and rests.

Handwritten musical notation for the fifth system, including a treble and bass staff with notes and rests.

Handwritten musical notation for the sixth system, including a treble and bass staff with notes and rests.

Lirona Agost 1917

El presupost del Conservatori de la Musica de Madrid

COMENTARIS

EL presupost del Ministeri d'Instrucció Pública, en traiem la següent data que afecta als sous dels professors de música del Conservatori de Música de Madrid:

1	Professor amb pessetes anyals	11.500
1	» » » »	10.500
2	» cada un » »	9.500
3	» » » »	7.500
4	» » » »	6.500
6	» » » »	5.500
8	» » » »	4.500
11	» » » »	3.500
1	Director. Gratificació per gastos de representació	7.500
1	Sub-Director.	6.500
1	Afinador piano.	1.500
1	Secretari.	3.000
		<hr/>
		230.500
	Personal-supernumerari. . . .	73.500
		<hr/>
	Total anyal. . . .	<u>304.000</u>

El comentari que naix forçosament d'aquest estat, ha d'esser per nosaltres de justa alabança al Govern qui subvè amb una esplendidesa tal al primer cenacle de la Música Hispana.

De totes passades, altres comentaris de justícia s'originen de l'estudi de aquest estat de presupost. El primer és el de l'abandó amb que'l Govern deixa les classes de música a les Normals, dotant-les d'una exigua i insuficient quantitat, que *NO arriba en el total de les Normals espanyoles a un TERÇ del contingent amb que's tributa al Conservatori de Madrid.*

Poc poden els professors normals accentuar la seva activitat en l'ensenyament de la música en els establiments de normalistes, quan els deixa el Govern en la minça fruïció d'un sou que no abasta al desentrotllo de cap treball consistent d'especialització i d'enrobustiment musical.

A la dotació digna del Conservatori, hauria de respondre la dotació proporcional de les Normals, en benefici de la cultura general.

Poc haurien d'esser d'un interès inferior les ensenyances musicals en els estableciments que subvenciona l'Estat, en que la trista realitat ho pregoni a veu plena.

Al Sr. Ministre d'Instrucció Pública, deuria arribar el clam unànim dels professors normals, en sentit de milloració i àdhuc en sentit de patriotisme, reclamant una consideració mellor i una retribució més digna en l'exercici de les llurs funcions educatives.

Nosaltres, obrers de l'imperialisme musical, oferim l'idea d'una petició legal al Sr. Ministre, a tots els professors de les Normals espanyoles, per a procurar aquesta dignificació en l'ensenyament musical de les Normals, en benefici de la milloració cultural del poble hispà.

Si és precís insistirem sobre l'afer, menats del mellor sentir cultural i de dignificació professional.

FIDELIO

La Música en las Escuelas Normales ⁽¹⁾

Si indiscutible la importancia de la Música desde el punto de vista pedagógico. Todos los pueblos cultos han dado y siguen dando suma importancia a la enseñanza del arte bello por excelencia, procurando infiltrar en los niños cuando acuden a la Escuela primaria el amor a tan simpático arte; la afición al canto, el interés artístico, cuyo posterior desarrollo en los más tarde artistas insignificantes se deberá en no pequeña parte al cultivo del canto en los primeros años, a las lecciones musicales en la Escuela.

¡Qué cosa más encantadora contemplar un grupo de niños cantando afinada y delicadamente una sencilla canción! Mas... estos bellísimos y simpáticos cuadros son tan raros, por desgracia, entre nosotros como frecuentes esos otros *canturreos* que pacientemente se soportan, con detrimento de los oídos algo delicados. Sin dulzura ni modulación convenientes, sin fraseo ni matices, gritan los chicos cuanto pueden, con perjuicio de sus respectivos aparatos vocales, adquiriendo defectos que llegan a ser incorregibles y sin que haya en tan extravagante ejercicio pulmonar la menor dosis de sentimiento artístico.

Varias son las causas que dan lugar a tales equivocaciones artísticas, y no es la menos eficiente los pocos conocimientos pedagógico-musicales que generalmente poseen los Maestros de Primera enseñanza.

Es cierto que, gracias a las plausibles iniciativas de los excelentísimos señores ministros de Instrucción pública, la Música es asignatura que deben cursar los aspirantes al Magisterio, pero... son tan pocas las clases que se dan en los dos cursos de que consta, que por satisfecho se dará el Profesor cuando consigue de sus alumnos que éstos puedan solfear medianamente

(1) En atenció al nostre colobrador, insertem en castellà aquest article, sense que això signifiqui la més mínima defecció de la gens dubtosa catalanitat de SCHERZANDO.—N. de la R.

una lección no difícil, dando la correspondiente entonación a las notas, sin atender a una perfecta ejecución en cuanto se relaciona con matices de expresión, emisión de la voz, fraseo y otros detalles necesarios, pero imposible de ser estudiados convenientemente en los dos cursos de las Escuelas Normales, durante los cuales apenas si llegan a ¡ochenta! las clases que puedan darse, insuficientes para que el alumno adquiriera y practique todos los conocimientos y materias que le han de ser necesarios como educador de voces infantiles. Es una verdadera lástima que cuando los alumnos comienzan a gustar de la Música, cuando van venciendo las dificultades de entonación y medida, cuando están dominando el trabajo más árido, suspendan el estudio de la Música en el segundo curso de la carrera para no acordarse de semejante materia en toda su vida, si no es que la cultiven por afición especial. Cuando adquieren el título de Maestros no conservan ni noción de las notas. Van a la Escuela en esas condiciones..., ¿qué pueden enseñar a los niños? ¿Cómo educarán sus voces? Todo lo más que pueden hacer es enseñarles algún canto escolar que, interpretado a fuerza de *gritos* más o menos monorrítmicos, llene el tiempo dedicado al canto.

Merece la pena de que el señor ministro de Instrucción pública estudie el asunto hasta hallar la manera de que los Maestros salgan de la Normal con aptitudes suficientes para la gran labor de educar la voz de los niños y despertar en ellos el amor a la Música, el sentimiento artístico.

Sería una disposición acertada la de que los alumnos normalistas tuvieran clase de Música en los cuatro cursos, pues así se podría dar alguna mayor extensión a la enseñanza musical, e intensificándola todo lo posible, conseguir apetecibles resultados prácticos. Son muchas, es verdad, las asignaturas del Magisterio; pero ésta de la Música se hace tan agradable, sobre todo cuando las clases están bien organizadas, que con gusto acudirían a ellas los alumnos de tercero y cuarto cursos, siquiera una vez por semana, para no abandonar por completo los ejercicios practicados en los cursos anteriores y adquirir otros conocimientos utilísimos imposible de ser asimilados en dos únicos cursos.

El Profesor podría contar, en tal caso, con todos los alumnos de la Normal para formar un *coro* de voces que prestaría buen servicio en veladas,

conferencias y otros actos que ponen muy alto el nombre de los Centros que los organizan.

Si a la disposición indicada se agregara la de exigir en las oposiciones a Escuelas un ejercicio de Música o, mejor, de Pedagogía musical, acicate para que los Maestros no olvidaran lo aprendido en la Normal y para que procurasen adquirir nuevos conocimientos y más dominio del arte, habríase dado un gran avance en el camino que a la cultura musical conduce.

Dígnese el señor Ministro parar mientes en el asunto, y haga cuanto pueda para conseguir el desarrollo de la afición verdadera a la Música, lenguaje del alma, arte divino, barómetro, según muchos, del nivel cultural de los pueblos.

JESÚS VIRGALA,

Profesor de Música de la Escuela Normal
y Maestro de Capilla de la Catedral de Vitoria.

La classe de música del Seminari de Girona

REIX aplaudiments molt merescuts la lloable iniciativa del nostre Reverendíssim Sr. Bisbe Dr. Mas i Oliver, implantant en el Seminari de Girona la nova classe de música per a la formació dels seus seminaristes.

En la memorable Setmana litúrgica de Banyoles, aquesta fou una de les conclusions sancionades per el Sr. Bisbe, que s'acordaren com a fruit de l'assamblea.

No és per esser dita en aquets moments l'importancia capital de la música en les ceremonies del Temple, i obeint a n'aquesta consideració formal ve la disposició bisbal a omplenar un buit en el plan d'estudis del nostre Seminari.

Conjuntament amb la classe de nocions i pràctiques de Gregorianisme, que regeix el docte amic nostre, mossèn Miquel Rué, funcionarà aquesta nova classe de música figurada per als petits estudiants, capacitant-los

per al domini de la música en els anys superiors de la carrera eclesiàstica.

No hem d'escatimar en la nostra condició de devots de la música, la felicitació i la lloança merescuda a l'Il·lm. Sr. Bisbe, dotant an el primer centre de cultura eclesiàstica d'aquest element principal d'educació.

¡Tant de bó que aquest exemple fos alligonador per a molts, fins a arribar a que cap centre d'educació i de cultura se vegés privat en el plan de sos ensenyaments de l'assignatura de la música!

T.

Correspondencia

MADRID. Per ocupacions particulars, ha renunciat la direcció de *Arte Musical* el culte escriptor F. Fernández Núñez, substituint-lo en el càrreg el notable literat i competent musicòleg En Josep Subirà, home de sòlida cultura artística, provada en moltes obres publicades, lo mateix literaries que musicals.

■ En el Círcol d'Autors ha tingut lloc una reunió d'autors del Petit Dret, acte que ve constituint extraordinaria importància.

El senyor Pérez Capo va donar compte del seu dictàmen, treball interessant que pels conceptes que enclou, motivà un vot de confiança que unànimament li donà la nombrosa concorrencia que assistí a l'acte.

Les conclusions acordades han sigut presentades a la Societat d'Autors.

FIGUERES. *Societat de Concerts*. — El dia 28 del prop més passat, els distingits professors Bonaterra, Sans i Angelo, donaren un interessant concert interpretant el programa següent:

Trio n.º 7.—Beethoven: a) Allegro moderato; b) Scherzo; c) Andante cantabile. Allegro moderato.—Presto.

Sonata en do sost. Menor. (Clav de lluna).—Beethoven: a) Adagio sostenuto; b) Allegretto; c) Presto agitato. Lluís Bonaterra.

Trio en ré menor.—Arensky: a) Allegro moderato; c) Scherzo); d) Elegia; e) Finale (allegro non troppo).

OLOT. *Orfeó Olotí*.—El notable pianista En Longàs i la distinguida cantatriu Na Andreua Fornells, han donat un interessant concert a l'hostatge de l'Orfeó, en el qual donaren a conèixer alguns «lieds» de César Frank, Schubert, Bramhs i Jerhart, lluint la senyoreta Fornells ses excelents facultats a l'ensem que una perfecta escola de cant.

El pianista Longàs, executà fidelment obres d'En Granados, Chopin i Albèniz, maravellosament bé. Ambdós notabilíssims artistes foren justificadament ovacionats.

BANYOLES. Per els dies 24, 25, 26 i 27 d'aquest mès, està ja ultimada la contracta de les orquestres: «La Principal» de La Bisbal; «Selvatana» de Cassà de la Selva; «Montgrins» de Torroella; «La Principal» de Palafrugell; «Peps» de Figueres i les de la localitat.

Noticiari

Tota la premsa de la Ciutat Comtal dedica entusiastes elogis a «La Principal» de La Bisbal, per la justesa amb que interpretà les sardanes en la sessió donada a la Bonanova, en quina plaça hi acudí una gentada immensa, àvida d'escoltar l'excelent tasca que l'agrupació orquestral sab sagellar al nostre ball nacional.

Per aital motiu, l'il lustre musicòleg En Joaquim Pena, dedica des de la fulla de *La Publicidad*, un notable article encomiàstic a l'agrupació, esmentant els èxits conquerits, fent constar, ademés, que és la cobla que sent més predilecció per les sardanes del notable compositor En Juli Garreta i quines difícils obres interpreta a la perfecció.

Aquesta opinió l'avalora l'eminent Pau Casals, fervent admirador de l'entitat musical que ha merescut els honors de que una autoritat tan prestigiosa com En Pena se ocupés amb elogi de sa tasca, certament molt meritoria.

❖ La distingida professora de piano Na Dolors Jordà, anuncia l'apertura del curs 1917-18 per al dia 15 del corrent mès. L'ensenyament en aquest centre és basat en el mateix sistema que està en curs a l'«Academia Granados» i això constitueix ja una garantia.

❖ Els confreres *La Publicidad* i *Diario de Gerona* han reproduït en ses columnes l'article que publicà SCHERZANDO, «De pedagogia musical».

Lo propi ha fet *Resurgiment*, que'ns copia l'article «Lloança a l'Ausent» del nostre col·laborador En J. Tharrats.

Agraim als confreres la deferència, fent avinent que solament *La Publicidad* ha tingut la delicadesa de fer constar la procedència, tràmit que amb poca gentilesa han prescindit *Diario de Gerona* i *Resurgiment*.

❖ Del Consistori dels Jocs Florals hem rebut el cartell de l'any XVI de llur celebració, contenint dinou premis a altres tantes composicions literàries i dos premis musicals que són: De la Schola Orfeònica, un objecte d'art a la millor cançó

a cinc veus; de SCHERZANDO, un bust de Santa Cecilia de Raphael i una partitura cant i piano, a la mellor sardana per a cobla.

Les composicions deuràn enviar-se en la forma acostumada per tot el dia 15 de Octubre al domicili del Secretari, Josep M. Riera, Plaça de Bell-lloch, 1, 1.er, 2.^a

El que obtingui el premi de SCHERZANDO, l'obra quedarà de propietat de l'autor.

● Per a les properes fires de Sant Narcís, se preparen extraordinaries festes consistents en la vinguda de l'Orfeó Català, que donarà un concert al teatre; la «Festa de la Sardana»; un festival de sardanes dels mestres Morera i Garreta, i per últim una companyia de òpera que anuncia l'estrena de «Gioconda» i *reprisse* de «Faust», «Pagliacci», «Cavalleria», «Rigoletto», etc.

● El distingit *amateur* el Dr. Bonaventura Carreras ha fixat la seva residència a Madrid. Nosaltres sentim vivament la seva marxa, perdent a l'amic i entusiasta protector de tota obra de cultura musical.

Rendint-li un just homenatge de simpatia, fou obsequiat amb un àpet de comiat, veient-se ben representada la música, la literatura i la medicina. Entre els començals hi vejerem als doctors Agustí Riera, Dalmáu, Vila Sabater, Burc, Sambola, Riera (J. M.), Coll i Vives; als músics Garreta i Sobrequés; als literats Xavier Monsalvatje, Estalella, Camps Arboix i Riera (S.); i als regidors Albert de Quintana i Solà.

Al despedir-se de nosaltres, ens ha fet promesa d'enviarnos des de Madrid cròniques musicals per SCHERZANDO i això ens tranquilitza quelcom, per quan si bé lluny de nosaltres, continuarà cooperant a la nostra obra amb el mateix dalit que és en ell la seva característica. La nostra paraula de comiat ha sigut: *A revoure!*

● Rebem el cartell de la Festa de la Sardana que consisteix en premiar en 125 pessetes a la mellor sardana original per a cobla; 75, a la mellor sardana composta sobre un tema popular català; 100, a la mellor sardana escrita per a dugues cibles, i sis accèssits de 30 pessetes, a les que segueixin en mèrit a les que hagin obtingut premi. Formen el jurat, els mestres Millet, Pujol i Balcells.

Les composicions escrites amb partitura i reducció de piano, se enviaràn al Secretari En Joaquim Vidal, carrer d'Abeuradors, 7-2.^{on} El plaç d'admissió, per tot el dia 24 del present mès. La Festa se celebrarà el dia 5 de Novembre.

● Han visitat nostre Redacció el diligent empressari del Gran Teatre del Liceu En Joàn Mestres; els compositors Pere Astort (Worsley) i Juli Garreta; els professors de les orquestres «La Principal» de La Bisbal i «Montgrins» de Torroella.

● Com llegiràn en altre lloc d'aquest número, el jurat qualificador de la Festa de la Sardana el componen els notabilíssims mestres Millet, Pujol i Balcells. Indubtablement són tots ells una garantia; mes cal preguntar: quin són els motius de no haver posat cap autor d'aquesta provincia, quan les obres a premiar són patrimoni dels nostres compositors?

Més que una desconsideració, constitueix un cas d'indelicadesa imperdonable, de la que'n protestem, fent aixís un acte de justícia als nostres músics que sens cap raó que ho justifiqui, se'ls ha postergat descortesment.

Al costat d'En Millet, Pujol i Balcells, no hi podia figurar dignament en Garreta, Soler, Pi o molts altres no menys notables que afortunadament tenim, vegent-se aixís justament representada nostra província?

Aquest criteri nostre, tenim la seguretat el tindran també els digníssims mestres que contitueixen el jurat i això és el mellor desagravi que pot fer-se als compositors de sardanes d'aquesta província.

I a propòsit de la Festa de la Sardana, l'eminent Morera ens remet la següent carta, que no podem resistir la temptació de publicar-la:

«Barcelona 7 Octubre 1917.

Estimat amic Sobrequés: Rebo un sobre de l'Ajuntament de Girona amb un cartell de la Festa de la Sardana, i una carta invitant-me a pendre-hi part.

L'immensa majoria de la gent del nostre poble, sempre ve de l'hort; i sobre tot referent a la música. Com que no saben de rès, per ells tot és música, i d'aquí que tots els que fan música siguin iguals. Tots són músics. I jo diré, tots són... pagesos.

Justament per això, aquest any no he volgut escriure cap sardana. Per això, i per no anar barrejat entremig de molts que *fan sardanes* sense saber de música i sense cap ideal, fan, més que sardanes, un *postitxo* amb tuf de música barroera i per cert gens catalana. Què saben ells de Catalunya! Ells fan sardanes perquè les venen. Lo demás els té sense cuidado. Per vendre'n, és que cada any tenen de ser noves; i aixís és que per no tocar-ne de *velles*, perquè privarien de vendre'n de noves, ni d'En Ventura en toquen.

Pot dir al que m'ha escrit, que no n'hi enviaré cap de sardana per aquesta Festa, que si en faig alguna, me la guardaré i li donaré *no més* a la cobla que an a mí em pareigui mereixedora d'executar-la. Sempre son amic, E. MORERA.»

✧ Com diem en altre lloc, per les properes fires debutarà en el nostre coliseu una companyia d'òpera, la qual serà dirigida pel mestre J. M.ª Vehils i en formaràn part el colós tenor M. Cortada, el notable baríton Valls, la mezzo-soprano Conxa Callao, les notabilíssimes sopranos líriques Carme Peris, Angela Rossi i altres no menys notables. Seràn directors artístics els nostres estimadíssims amics Carles i Joàn Mestres, quins noms són una garantia per a que la propera temporada de òpera pugui qualificar-se d'extraordinari aconteixement artístic.

✧ Per la premsa ens enterem que ha sortit publicat el concert de violoncel del mestre Morera, obra estrenada amb ruidós èxit per l'orquestra «Simfònica» de Barcelona i de quina el notable concertista català En Gaspar Casadó en feu una creació.